

90 YILLIK DEĞİŞMEYEN HUKUK MANTIĞI

Muharrem BALCI, 22 Nisan 2014

(Genç Hukukçular Hukuk Okumaları Grubu Dersinde, 3 genç hukukçunun HUKUK MANTIĞI sunumunun devamında yapılan konuşmadır)

Bu anlatılanlar doksan sene önceki olaylar. Doksan seneden bu tarafa ne değişti? Birkaç tane Anayasa yapıldı, Avrupa Birliği Uyum Yasaları yapıldı, AHİM kararları var, Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru gibi kurumsal olarak iyileştirmeler yapıldı. Peki, bu iyileştirmeler bizim hukuk mantığımızı da yerleşti mi? Mesela İstiklal mahkemeleri kendini kanunlardan üstün görüyor, kanunu uygulamıyor, canı istediği zaman makabline şamildir diyor geçmişe uyguluyor canı istediği zaman farklı bir şekilde uyguluyor, geleceğe uyguluyor. Geçenlerde içişleri bakanı Efkan Ala'nın bir tapesi yayınlandı ve bu yalanlanmadı. Bakın diğer hepsi yalanlandı ama bu konuşma yalanlanmadı. Ne diyor içişleri bakanı? İstanbul valisine telefon açıyor, "O savcıcıyı alın." diyor.

Vali Mutlu şaşırıyor "Efendim nasıl alayım onu yani mahkeme kararı var?" diyor.

Bakan "Buna karar veremeyecek hâkimi de alın o zaman."

Vali "Efendim, siz ne diyorsunuz" deyince Bakan "Al kardeşim ya mecliste çoğunluğumuz var istediğimiz kanunu çıkartırız." diyor. Noktası virgülüne konuşma böyle. Şimdi sanırsınız ki Kel Ali konuşuyor veya Piç Ali konuşuyor (onlardan birinin Kılıç Ali'nin lakabı Piç Ali'dir). Bakın o uygulamayı yapan Kılıç Ali ile şimdiki içişleri bakanı Efkan Ala'nın hukuk mantığında bir farklılık var mı? İkinci örnek İstiklal Mahkemeleri uygulamaları. Daha sonra ne oldu, şimdi güya İstiklal Mahkemeleri kaldırılınca hâkim teminatı dediğimiz güvence normale döndü öyle mi? Ne oldu 1970'li yıllarda Devlet Güvenlik Mahkemesi kuruldu sonra kaldırıldı yeniden kuruldu ondan sonra TMK Mahkemeleri oldu ve son olarak da özel yetkili mahkemeler oldu.

Şimdi benim elimde dosyalarım var. Daha önce burada anlatmışımdır belki bir iki sene önce. Mesela Sincan dosyasında bildiğiniz şu meşhur 28 Şubat. Şöyle bir şey; devlet yani MİT bir rapor hazırlıyor; İran Dış Politikasında Terörizmin Yeri diye, takma sahte bir isimle Doktor Ali Tekin imzasıyla bir mufassal rapor. Şimdi mahkeme kararını aldık, mahkemenin başından sonuna kadar dört sene bu davayı ben takip etmişim davanın içerisinde dosyada hangi deliller var biliyoruz. Çünkü şimdi avukatlar bilir, öğrenciler bilmez ama bir delil dosyaya ibraz edildiği zaman hâkim görüldü yapar ona, zapta geçer, der ki "şu tarih şu sayılı evrak-belge dosyaya konu." Bizim elimizdeki tutanakların hiçbirinde böyle bir kayıt yokken karardan öğreniyoruz ki böyle bir rapor karara dayanak olmuş. Mahkeme bütün bir kararını o rapora dayandırmış. Karar bize gelir gelmez atladık Ankara'ya gittik, DGM'ye. Dosyalara baktık, baktık

derken klasör klasör yani onlarca klasör dosyaya bakıyorsunuz öyle yarım saat bir saatlik iş değil, sonra mübaşiri çağırdık dedik ki, “Bu rapor bu dosyaya ne zaman girdi ve nasıl girdi?” dedi ki çocuk, “İki tane subay geldi savcıya götürdü bu dosyayı savcı da hâkime havale etti görüldüyle dosyaya girdi.” Ama savunma tarafına haber verilmiyor, haber verilse bunun sahte olduğunu, böyle bir isim olmadığını hepsini biz söyleyeceğiz. Neyse Yargıtay aşamasında biz söyledik bütün bunları Yargıtay da okumadı. Yani kararın dayanağı olan delil sahte.

Kim yapıyor bütün bunları? Devlet Güvenlik Mahkemesi. Ne zaman yapıyor? 1999’da yapıyor. Yıllar geçiyor ve Özel Yetkili Mahkemeler geliyor Ergenekon’u yargılıyor, Balyoz’u yargılıyor, casusluk davası hani bu son dönemde basında okudunuz bir dünya dava çeşidi var. Aynı yolsuzluklar aynı usulsüzlükler bu mahkemelerde de yapılıyor. Sadece onlara değil geçmişte işte yirmi yıl önce İslami Hareket Davasına, Sivas Davasına nasıl yapıldıysa (oralarda da korkunç şeyler var) Ergenekon vb. davalarda da aynı şey yapılıyor. Şimdi aradan doksan sene geçti, hukuk mantığı değişmiş mi? Adalet kurumu dediğimiz kurumlar hukuk kurumlarına dönüşmüş mü? Dönüşmemiş. Yani doksan sene evvel bu memleketin aydınının zihni neyse siyasetçisinin zihni neyse, hatta hukukçusunun zihni neyse doksan sene sonra hiçbir şey değişmedi. Sadece bir göz boyamayla yeni yeni kanunlar yapılıyor ama bakıyorsunuz ki uygulamayla kanunlar da birbirini tutmuyor. Hâkim teminatı denen şey o kadar önemli ki. Siz İstanbul’da suç işliyorsunuz ama bir başka şehirde yargılanıyorsunuz. Siz Asliye Ceza’lık bir suç işliyorsunuz Devlet Güvenlik’te veya Özel Yetkili mahkemede yargılanıyorsunuz. Ya buna benzer daha neler.

Türkiye’de, Türkiye hukuk sisteminde -zaten öyle bir sistem yok da kavramsal olarak söylüyorum- doksan yılda hiçbir şey değişmedi. Bunun değişmesi için kafaların değişmesi lazım. İsteddiğiniz kadar kanun yapın, bir İçişleri Bakanına hukuku öğretemezseniz dışardaki vatan-daşa hukuku öğretemezsiniz. Bunun adı tam anlamıyla “Gestapo Hukuku”dur. Faşist Almanya’da gestapo dediğimiz şahıslar il valileri veya eyalet valileri her şey onun iki dudağı arasında veya Führerin iki dudağı arasında. Başka? Başka hukuk falan yok. Her şey o iki dudağın arasında. Şimdi Türkiye’ye bakın aynı şey yok mu bugün? Bugün her şey başbakanın iki dudağı arasında. Olumlu veya olumsuz ama öyle. Kurum falan yok. Sayın Başbakan çıkıyor diyor ki “Biz talimat verdik dava açılacak, haklarından gelinecek, yargılama yapılacak.” Nerden biliyorsunuz? Nasıl böyle bir şey söyleyebilirsiniz? Bir ülkenin Başbakanı böyle bir şey söyleyebilir mi? Hangi zihinle? Böyle bir şey olmaz. Yani dünyanın hiçbir yerinde böyle bir hukuk yok.

Katılımcılardan biri söz alıyor:

“Başbakan Hukukçular Derneği’nin sertifika törenine katılmıştı. Orada, “Pensilvanya’ya güvenip sırtlarını bize dönenler şimdi ortada kaldılar ama merak etmesinler biz onları ortada bırakmayız”- bu cümleyi kurdu Başbakan.”

Yani şimdi bu örnekleri çoğaltmak mümkün. Şahıslarla uğraşmıyoruz, zihin... Bu örnekler sadece zihni göstermek için. Özel yetkili mahkemelerin hâkimlerinin veya savcılarının en son yaptıkları ortada. Yani paralelcisi de aynı öbür tarafta aynı. Yani paralelcisi böyle öbürleri farklı mı? Hukuk vakfı kuruyoruz kurucuların içlerinden birinin ismi Mustafa Şentop, siyasi bir kimlik ama hukukçu, profesör. Kadın hâkim buna takılmış, bu bir siyasi kişilik efendim siyasi amaçlı bir vakıf kuruyor olabilirler. Emniyete yazı yazıyor, “Bu 12 tane kurucunun siyasi veya tarikat veya cemaat destekleme amacı var mı, bu amaçla mı vakıf kuruyorlar, bunların vakıf kurmaya mani halleri var mı?” diye herbirinin adresinin Emniyet Müdürlüklerine yazı yazıyor. Bunu yapabilen bir kafa varya bu kafayı tekrar ilkokuldan başlatmak lazım, üniversiten başlatmak insanı kahrettirir. Bu bir hâkim, en azından 15-20 yıllık bir hâkim. Düşünebiliyor musunuz? Benim stajyerimin aklından geçse stajını yakarım.

Şimdi bunlar hâkim. Ne değişti? Doksan sene önce de aynı şey yapılıyordu şimdi modern hâkimlerimiz var, kaldı ki onlar hukukçu bile değiller, milletvekilleri onlar. Anayasa Mahkemesi’nde yarım çöğü hukukçu değil hâkimlerin. İdare mahkemelerinin hâkimleri de hukukçu değil alayı kaymakam, iktisatçı, işletmeci, değişik kamu kurumlarından gelmiş ve bunlar bir memurun hayatıyla oynuyor, mesela meslekten çıkarma cezası veriyor. Bana bir tarihte Amerika’dan bir heyet geldi. Human Rights’ın üyeleri geldi, biri Amerikalı biri İran kökenli bir Amerikalı bir de tercümanları var. Benim bir bayan müvekkilimle alakalı dosyasında bir raporu duymuşlar, raporun örneğini istemeye geldiler. Misafir ettik ne istiyorsunuz dedik vermedik tabi raporu. Onlar tabi Sam amcalarından rapor çıkartıyorlar ya o raporlar da işte bu dava raporunda bir öğretim üyesinin başörtüsü nedeniyle meslekten atılması dava ediliyor 28 Şubat’ta. İsmi de söyleyeyim Alev Erkilet Başer biliyorsunuz sempozyumlardan falan. Ben dedim ki niye böyle küçük örneklerle uğraşıyorsunuz? Ben size bir örnek vereyim hukuk sistemiyle alakalı, ondan sonra devam ederiz konuşmamıza. Dedim ki Türkiye’de İdare Mahkemesi hâkimlerinin hukukçu olmak zorunluluğu yok ve büyük bir kısmı da hukukçu değil ve bu cezaları da verebiliyorlar. Emin olun ikisi de az kalsın tavana vuracaktı kafalarını, yerlerinden zıpladılar böyle bir şey olmaz diye. Ne değişti? Orda hukukçu olmayanlar insanların idamına karar veriyordu bugün benzer şekilde hukukçu olmayan hukuk misyonu almamış insanlar hâkim koltuğunda bir insanın hayatıyla oynayabiliyorlar, meslekten tard edebiliyorlar, kamu hizmeti görmekten men edebiliyorlar. Kamu hizmeti görmekten men olmak demek ne demek? Siyasete giremezsiniz, memur olamazsınız, dernek vakıf kuramazsınız. Hiçbir şey yapamazsınız. Amelelik yaparsınız, dükkân çalıştırırsınız. Kim veriyor bu kararları? Kılıç Ali veriyor bugünkü Kılıç Aliler veriyor. Bu insanların şahsiyeti önemli değil. Sistem Kılıç Alileri, Piç Alileri, Necmi Alileri hala yaşatıyor. Kim bu sistem?

Arkadaşlar eğer soru sormayı beceremezseniz onurunuzu kaybedersiniz. Soruyu kendinizden olana soramazsanız yine onurunuzu kaybedersiniz! Türkiye’nin sorunu budur. İnsanlara soru sormayı öğretmiyorlar, soru sormasına da mani oluyorlar. Niye? Ben bu yaşa geldim ne zaman ağzımı açsam ağzıma su doldurdular, “şimdi sırası değil”, “şimdi yedi düvel üzerimize

gelir”. Ben 62 senedir yedi düvelin üzerimden hiç indiğini görmedim. Yani yedi düvel dediği işte o küresel aktörler, faiz lobisi, vaiz lobisi falan. Ben 60 senesine şahidim ondan evvelsi de işte burda anlatılıyor.

Soru soramazsanız onurunuzu kaybedersiniz. Burda Ahmet Mehmet değil sisteme karşı bir mücadele vermezseniz, sisteme karşı sistemli mücadele vermezseniz, işte burası bunun zemini. Bu çalışmanın ana nedeni budur. Müslüman hukukçu bilinci yerleştirmeye çalışmak en başta soru sormayı öğrenmektir. Soru soramazsanız güdümlenirsiniz, uydu olursunuz.

Şimdi bu vakıaları ben herhangi bir siyasi platformda anlatsam veya siz anlatsanız nasıl dinlerler acaba? Hiç bugünle irtibat kurarlar mı, kurmak isterler mi? Sisteminin sahibi olduğunu düşünen kafa burda herhangi bir soru mantığı yürütebilir mi?

Katılımcılardan biri söz aldı: “CHP bunu yapıyordu CHP’ye oy vermeyin” derler.

Bugün mevcut hukuk sistemi bunu yapıyor. Dün CHP’li ne yapıyorsa, tek parti iktidarında n yapıyorsa, bugün çok partili hayatta da her türlü siyasi düşüncenin sahipleri bunu yapıyor.

Şu yaşa geldim 35 yıllık avukatlığım var, bir tek müvekkili bilmem ki çok az istisnadır ama hatırlayamıyorum, davası geldiği zaman “Avukat Bey, bunun bir tanıdığı yok mu hâkim falan yok mu arka tarafta, Yargıtay da falan?” Alayı bunu sorar. Herkes haklıdır. Bu soruyu soran bu arayışta olan insanda hukuk diye bir şey yoktur ama bunu sormayana da rastlamadım. Bu ne şimdi? Bunun sorumlusu kim? Bunun sorumlusu şu an sistemi kim yönetiyorsa odur, onlardır. Onun için Koca Karıyla Ömer hikâyesini her zaman örnek veriyorum. Bir ümmetin imamına veya Halifesine serzenişte bulunan kocakarıyı her sabah okuyun, her sabah okuyun. Soru sorun. Diyor ki İbn Abbas: “Nereden bilsin senin yetimlerinin burada tencerede taş kaydattığını?” O da diyor ki “Bilmeyecekti de neden Halife oldu ki?” Nerden bakacağız, o kocakarının gözünden bakacağız dünyaya. Halife Ömer’in veya İbn Abbas’ın gözünden değil. O koca karının gözünden çünkü o koca karı onu düzeltiyor. “Sen Şam’da, Mısır’da fetih yapacaksın, ganimet toplayacaksın, ben taş kaynatacağım çocuklara burada öyle mi, bu mu halifelik?” diyor kocakarı.

Yıllarca Türkiye’de kalkınma edebiyatı yapıp insanları asgari ücrete mahkûm etmek midir, insanların siyaseten liderliğini yapmak, yöneticiliğini yapmak, söyler misiniz? 12 sene sonra dindar gençlik arayışları mıdır siyaset veya yönetim? Niye daha önce bunu aramadınız? Hala şu an faiz lobisini beslemeye devam ederken, bu iki paradoksu nasıl hala yaşatabiliyoruz zihnimizde? Bunlar yaşıyorsa, bu hukuksuzluklar da çok rahat yaşıyor demektir. Onun için soru sormayı ve eleştirmeyi mutlaka öğreneceğiz, hukuk mantığı bunu gerektiriyor. Kim olursa olsun. Başka türlü mümkün değil. Seni kılıcımızla düzeltiriz diyen mantığı yakalamadan hukukçu olmak mümkün değil, aydın olmak mümkün değil. Yakın tarih bize bunları çok güzel veriyor, iyi ki yakın tarih okuyoruz. Yakın tarih okumayan kesinlikle ders alamaz, mukayese yapamaz, karşılaştırma yapamaz. Bir hukukçu mukayeseli çalışmadığı müddetçe hukuk-

çu olamaz. Bütün her şeyin başı mukayeseli hukuktur. Ama bizde mukayeseli hukuk Batı hukuku içerisindeki mukayese olarak anlaşılır.

Onun için bugün Türkiye’de şerh yazabilen hoca yoktur. Neyin şerhini yazacaksın, adamın ana dilindeki ana hukukunun şerhini mi yazacaksın? Sen otur kendi ana hukukunun dersini çalış, şerhini yaz. Hukukta şerh olmuyor, olmaz tabi. Mukayeseli hukuk, sen kendi inancınla ötekinin mukayesesini yapabilirsin. Yoksa aynı kökten kik hukukun mukayesesini yapmaya kalktığında kafan karışır zaten beceremezsin, orijinali onda o yapıyor, sen yapamazsın bunu. Ama hala hukukçuları buna zorluyorlar. Hiç islam hukukuyla karşılaştırmalı bir şerh var mı, öyle bir şey var mı? Yok tabi.

Bütün bunların hepsi bu zeminimizin düşünceleridir ve bunların üzerinde kurulmuştur. Bu bilinçle bu çalışmalara gelin ve devam edin.